

Hjernen er tema for Forskningsdagene

De siste årene har vi fått mye ny kunnskap om hjernen. Likevel er hjernen fortsatt det organet vi vet minst om. I 2020 settes hjernen på dagsorden under Forskningsdagene.

Av Per Asbjørn Risnes jr./IBY | Publisert 08.01.2020

Last ned

Hjernen styrer vår hverdag. Det handler om følelser og relasjoner, logikk og læring, hvordan vi fungerer og reagerer, tanker og drømmer. Hjernen slutter ikke i nakken. Den styrer kroppen vår, og omfatter dermed både nevrologi og psykiatri, både fysiske og psykiske helse.

–Hjernen vår er en komplisert struktur, som består av milliarder av nerveceller. I samspillet mellom disse oppstår det som er menneskelig. Selv om vi vet mye, trenger vi mer kunnskap om den friske hjernen for å kunne forebygge og behandle sykdommer, sier administrerende direktør i Forskningsrådet, John-Arne Røttingen. – Under Forskningsdagene inviterer vi hele landet til dialog om mange av disse spørsmålene.

Forskningsdagene er en forskningsfestival som går av stabelen i slutten av september hvert år. I år er datoene 16.–27. september. Festivalen foregår over hele Norge, og hundrevis av forskere møter barn og voksne og forteller om hva de gjør. I fjor deltok 85 000 mennesker på over 400 arrangementer over hele landet.

Hjernen står bak både fysisk og psykisk helse

Vi kan være stolte av hjerneforskningen her til lands. Norge har ligget langt fremme helt siden Frithjof Nansens tid. Nansen var den første som publiserte forskning som viser at hjernen består av separate nevroner, og ikke et rørsystem av sammensmeltede celler. Denne «nevrodoktrinen» la grunnlaget for mye av dagens nevroforskning. Men Nansen kunne bare forske på den døde hjernen. I dag har kraftfulle teknologiske verktøy gitt oss muligheten til å se hva som skjer inni hjernen mens den er i bruk. Det har åpnet opp en ny verden for forskerne.

–Norge har gode miljøer for hjerneforskning, både grunnleggende forskning og forskning for kunnskap praktisk pasientbehandling. Forskningsrådet har finansiert mange av disse prosjektene og vi har også verdensledende forskningsmiljøer innen feltet, sier Røttingen.

[NORBRAIN](#) har for eksempel bidratt til Nobelprisen til Moser og Moser for oppdagelsen av hvordan stedsansen fungerer.

[Norsk senter for forskning på mentale lidelser](#) (NORMENT), som ledes av professor Ole A. Andreassen ved Universitetet i Oslo, forsker for å finne svar på hvorfor noen mennesker utvikler alvorlige psykiske lidelser. Også Andreassen er internasjonalt anerkjent for sin hjerneforskning.

I Norge forskes det også på nevrologiske sykdommer som MS, ALS, Parkinson og demens. Det første forskningssenteret for klinisk behandling av disse sykdommene ligger på Haukeland universitetssjukehus i Bergen.

Andre arbeider med å identifisere hvordan livsstil og genetikk påvirker hjernen. Dette er pågående blant annet som en del av EU-prosjektet [Lifebrain](#). I tillegg drives interessant forskning innen neuroinformatikk, i [The Human Brain project](#). Det handler om å bruke matematikk til å forstå hjernen.

Helse i hodet

En av Forskningsdagens viktige samarbeidspartnere med hjernen som tema er Hjerneverket. Styreleder i rådet, overlege Anette Storstein, mener det er på tide at

hjerneforskningen får skikkelig oppmerksomhet.

–Forskningsdagene kan øke fokus på hjerneforskning. Det kan gjøre at folk bidrar enda mer i forskning som gjelder deres sykdom. Det setter hjernehelse på dagsorden på samme måte som kreft og hjerte-/karsykdommer. Både for de som er friske og de som er syke sier hun.

–Hva legger du i god hjernehelse?

–Det er at vi tar vare på hjernen hele livet. At de som er rammet av sykdom får den best mulige behandlingen og hjelpen, sier Storstein.

Regjeringens Nasjonal Hjernehelsestrategi ble lansert i 2017, og er den eneste av sitt slag i Europa.

Her skriver helseminister Bent Høie at vi må finne ut hvordan vi best kan forebygge sykdom og skader. Det handler om hvordan vi best kan utrede og behandle dem, om hvordan vi best kan hjelpe pasienter og pårørende til å mestre sykdom og skader som rammer hjernen. Kort sagt: Det er behov for mer kunnskap om årsaker og behandling av sykdommer i hjernen.

Forskning redder liv

I Norge vil omtrent 30 prosent av befolkningen få en hjernesykdom eller hjerneskode i løpet av livet. Mange av hjernesykdommene har fortsatt ukjent årsak. Dermed har vi heller ikke en behandling som fungerer. Mer hjerneforskning er derfor nødvendig, både på årsaker, medikamenter og behandling, selv om det kan virke langt frem til en kur.

– Gjennombrudd i forskningen kan komme plutselig. Husk på at multippel sklerose en gang ble sett på som en invalidiserende og ofte dødelig sykdom. Man har ennå ikke funnet årsaken, men forskning har ført til at vi i dag har medisiner som kan begrense eller forsinke sykdommen, sier Storstein.

Se også:

[Forskningsdagene.no](https://www.forskningsdagene.no)